

ZÁKLADY SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKY: SURDOPEDIE (SPLBK_ZSS2)

podzimní semestr 2010, vyučující Mgr. et MgA. Mariana Koutská
kontakt: mariana.koutska@gmail.com

Způsob ukončení:

- ▶ kolokvium: písemný test (70% úspěšnost)
- ▶ termíny budou vypsány na konec prosince nebo na leden (informace hromadným mailem)

Informační zdroje:

- ▶ poskytovna materiálu tohoto předmětu na IS MUNI

OKRUHY

- 1) Úvod do surdopedie – vymezení základních pojmů: Obor, cíl, metody, mezioborové vztahy, předmět zájmu.
- 2) Fyziologie slyšení a klasifikace sluchových vad: Význam sluchu, anatomická stavba sluchového analyzátoru, etiologie sluchového postižení, klasifikace sluchových vad, metody vyšetření sluchu.
- 3) Rozvoj řeči u sluchově postižených a charakteristika komunikačních forem SP: charakteristika a význam mezilidské komunikace, stádia vývoje řeči a charakteristika hlasového projevu u SP, komunikační formy u SP
- 4) Pomůcky pro sluchově postižené: Individuální sluchová protetika, kompenzační pomůcky a jejich význam, kochleární implantát.
- 5) Možnosti výchovně-vzdělávací péče o sluchově postižené v ČR: Včasná intervence – SRP, SPC pro SP, výchovně vzdělávací systém u SP
- 6) Vizuálně-motorické komunikační systémy: Znakový jazyk; sociolingvistické a psycholingvistické aspekty komunikace osob se sluchovým postižením; kulturní definice hluchoty neslyšící X Neslyšící
- 7) Speciálně-pedagogická diagnostika, integrace sluchově postižených do běžných zařízení, možnosti a průběh socializace osob se SP.

- 8) **Problematika profesní orientace: vysokoškolské vzdělávání, sluchově postižený pedagog; organizace sluchově postižených, kluby neslyšících, volnočasové aktivity**
- 9) **Tlumočení znakového jazyka, možnosti využití tlumočnických služeb v ČR, etický kodex tlumočnicka ZJ**
- 10) **Péče o jedince se sluchovou a další přidruženou vadou: pojetí a klasifikace hluchoslepoty, etiologie, možnosti vzdělávání, program péče, komunikační systémy hluchoslepých**

Literatura:

- Adresář služeb pro sluchově postižené 2007.* Praha: FRPSP. (www.frpsp.cz)
- BÍMOVÁ, P. *Jazyk znakový – jazyk přirozený.* ČDS, 10, 2002, č. 2/3. Dostupné na World Wide Web: <<http://zj.ruce.cz/?page=home&num=033>>
- ČERMÁK, F. *Jazyk a jazykověda.* Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-7110-183-4
- EVANS, L. *Totální komunikace. Struktura a strategie.* Hradec Králové: Pedagogické centrum, 2001
- FREEMAN, R.D. *Tvé dítě neslyší?* Praha: FRPSP, 1992.
- GÜNTHER, K.B. *Bilingvální vyučování neslyšících žáků základní školy.* Praha: MŠMT, 2000.
- HOLMANOVÁ, J. *Raná péče o dítě se sluchovým postižením.* Praha: Septima, 2002.
- HOMOLÁČ, J. *Sociolinguvistika. Komunikace neslyšících.* Praha: FF UK, 1998.
- HRONOVÁ, A. *Poznáváme český znakový jazyk III.* (Tvoření tázacích vět). *Speciální pedagogika* 12, 2002, č. 2, s. 113 – 123
- HRONOVÁ, A., MOTEJZLÍKOVÁ, J. *Raná komunikace mezi matkou a dítětem.* Praha: FRPSP, 2002.
- HRUBÝ, J. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu. 1. a 2. díl.* Praha: Septima, 1997, 1998.
- HRUBÝ, J., BAREŠOVÁ. *Didaktické a technické pomůcky pro sluchově postižené v MŠ a ZŠ.* Praha: Septima, 1999
- JABŮREK, J. *Bilingvální vzdělávání neslyšících.* Praha: Septima, 1998.
- JANOTOVÁ, N. *Odezírání u sluchově postižených.* Praha: Septima, 1999.
- JANOTOVÁ, N., SVOBODOVÁ, K. *Integrace sluchově postiženého dítěte v mateřské a základní škole.* Praha: Septima, 1998.
- KOWALIK, S., BAŇKA, A. *Perspektivy rehabilitace hluchoslepých.* Praha: Wagner Press, s.r.o., 2000
- KRAHULCOVÁ, B. *Komunikace sluchově postižených.* Praha: Karolinum, 2002.
- LEJSKA, M. *Poruchy verbální komunikace a foniatrie.* Brno: Paido, 2003.
- LUDÍKOVÁ, L. *Vzdělávání hluchoslepých I.* Praha: Scientia, 2000.
- LUDÍKOVÁ, L. *Edukace hluchoslepeho dítěte raného věku.* Olomouc: Univerzita Palackého, 2001.
- MACUROVÁ, A. *Jazyk v komunikaci neslyšících.* INFO Zpravodaj FRPSP 3, 1995
- MACUROVÁ, A., HOMOLÁČOVÁ, I., PTÁČEK, V. *Výzkum komunikace neslyšících. Český znakový jazyk.* *Speciální pedagogika* 7, 1997, č. 3, s. 1 - 15.
- MACUROVÁ, A. *Poznáváme český znakový jazyk (Úvodní poznámky).* *Speciální pedagogika* 11, 2001, č. 2, s. 69-75
- POTMĚŠIL, M. *Prstová abeceda.* Praha: FRPSP, 1992.
- POTMĚŠIL, M. *Všeobecný slovník českého znakového jazyka A-N.* Praha: Fortuna, 2002
- POTMĚŠIL, M. *Čtení k surdopedii.* Olomouc: UP, 2003

POTMĚŠIL, M. Všeobecný slovník českého znakového jazyka O- Ž. Praha: Fortuna, 2004
PULDA, M. *Včasná sluchově řečová výchova malých sluchově postižených dětí*. Brno: MU, 2002
PULDA, M. *Integrovaný žák se sluchovým postižením v základní škole*. Brno: Paido, 2000.
PŮSTOVÁ, Z. *Psychomotorický vývoj sluchově postižených dětí v předškolním věku*. Praha: Septima, 1997.
REDLICH, K. *Slyšící dítě hluchých rodičů*. Bakalářská práce. Praha: FF UK, 2003. Dostupné na World Wide Web: <www.ruce.cz>
SINECKÁ, J. Komunita neslyšících a limity jejich integrace do české společnosti. (Zpráva o výzkumu zdravotně handicapované skupiny). *Speciální pedagogika* 1, 2003, s. 33 – 42
SOBOTKOVÁ, A. Včasná diagnostika a pedagogická intervence u dětí se sluchovým postižením jako úkol SPC, In VÍTKOVÁ, M.: *Otázky speciálně pedagogického poradenství*, Brno, MSD, 2003.
SOURALOVÁ, E. *Čtení neslyšících*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2002.
SOURALOVÁ, E. *Vzdělávání hluchoslepých II*. Praha: Scientia, 2000.
STRNADOVÁ, V. *Potom ti to povíme*. Praha: Česká unie neslyšících, 1994.
STRNADOVÁ, V. *Jaké je to neslyšet*. Praha: Česká unie neslyšících, 1995.
STRNADOVÁ, V. *Hádej co říkám aneb Odezírání je nejisté umění*. Praha: Helix, 2001.
SVOBODOVÁ, K. *Logopedická péče o děti s kochleárním implantátem*. Praha: Septima, 1997.
VYSUČEK, P. *Poznáváme ČZJ VI. (Specifické znaky)*. *Speciální pedagogika* 14, 2004, č. 1, s.16-27

Hypertextové odkazy:

www.cktjz.com, www.ruce.cz, www.ticho.cz, www.frpsp.cz, www.trojrozmer.cz,
www.pevnost.com, www.ruce.cz, www.teiresias.muni.cz

Časopisy: Speciální pedagogika, Gong, Unie, INFO Zpravodaj

Multimediální programy:

DINGOVÁ, N., DVOŘÁKOVÁ, M., FALTÍNOVÁ, R., OKROUHLÍKOVÁ, L., SERVUSOVÁ, J. a kol. *Slovník porodnické terminologie*, Praha, 2005
HORÁKOVÁ, R. *Znaková zásoba pojmů z oboru speciální pedagogika*, Brno: MU, Rigorózní práce, 2005
LANGER, J., PTÁČEK, V., DVOŘÁK, K. *Znaková zásoba českého znakového jazyka k rozšiřujícímu studiu surdopedie se zaměřením na znakový jazyk*. Olomouc: UP PdF, 2004. ISBN 80-244-0846-5
Lexikologie pro základní školy. Praha: FFUK, 2003
POTMĚŠIL, M. *Zpracování dřeva – terminologická pomůcka*. Beroun 2002
PROCHÁZKOVÁ, A. a kol. *Slovník znakového jazyka pro obor pedagogika a psychologie*. Hradec Králové: PedF, 1992
PTÁČEK, V., KOTVOVÁ, M.: *Slovník znakové řeči*. Praha: PedF UK, 1998
Terminologie pro počítače, internet, tvorbu webových stránek a typografii v českém znakovém jazyce. Praha: ASNEP, 2003
VYSUČEK, P., MOTEJZÍKOVÁ, J. *Specifické znaky*. Praha: FF UK, Pevnost, 2003